

יבמות ט

עניין: כמדומה לי שאין לו מוח בקדקדו

חוות יאיר סי' קנב

ונחזור למבוקשינו, *שמה שאמר רב ללוי כמדומה לי שאין לו מוח בקדקדו ביבמות דף ט' ע"א ובמנחות דף פ' ע"ב, *לולי דמסתפינא לשלוח ידי במשיח ה' כי ידוע שרב הוא רב אבא תלמיד המובהק והמובחר מתלמידי רשב"י מבעלי הסודות, כמו שכתב מהרמ"ע סוף ספר יונת אלם שבכל מקום שנאמר שתק רב [עיי' סוכה ז. וש"נ] היה לו להשיב על פי הסוד ולא רצה לגלות (ויש שם טעות בספר שכתב 'רב אבהו' וצריך לומר 'רב אבא'),

ומה שאמר (רב) [רבי] כמדומה לי וכו', *היינו שמותר לרב להוכיח לתלמידו בדברים קשים כדי לזרזם שיעיינו וישגיחו וישמרו מן הטעות והשגיאה, ולוי היה תלמיד רבי כבגמרא סוף פרק קמא דסנהדרין [יז:]: למידין לפני חכמים לוי מרבי. ולע"ד נראה שמדברי רבי אלו יצא להרמב"ם [תלמוד תורה פ"ד ה"ה] מה שפסק שחייב הרב לכעוס על תלמידו אם רואה שמתרשלים הובא בשו"ע יו"ד סימן רמ"ו סעיף י"א, לכן מפני שרבי ידע בלוי שאדם גדול ומופלג הוא ולא היה ראוי שיטעה אם לא ממיעוט עיון והשגחה, לכן דיבר אליו קשות, חלילה לא מכעס או מגובה רוחו והרי תניא סוף סוטה [מט:]: משמת רבי בטלה עונה.

יד אליהו (שולזינגר)

א"ל לוי לרבי וכו' א"ל כמדומה לי שאין לו מוח בקדקדו. כלפי שא"ל רבי ללוי כאן דברים אלה לגנותו, מצינו לו לרבי שאמר לו ללוי דברים לשבח, עיין זבחים ל, ב: דבעא מיני' לוי מרבי וכו' א"ל זו שאילה ע"ש פרש"י, ואמר עוד רבי שם על לוי הוא שאלני דבר חכמה ובודאי שלא כיון ח"ו כאן לבזותו, ומצינו בירושלמי דמכלתין כשאלו אנשי סימונייא מרבי לשלוח להם חכם להיות להם לרב ולמורה שלח להם לוי, ואמר להם ב"ב דכוותי יהבית לכון והוא שם בירושלמי פי"ב ה"ז עיין שם.

זבחים ל:

כזית תא שמע דבעא מיניה לוי מרבי חישב ל"לאכול כזית למחר בחוץ מהו א"ל ל"זו שאילה עירוב מחשבות הוי אמר לפניו רבי שמעון ברבי לא משנתנינו היא לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית למחר כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת הא אידך עירוב מחשבות הוי א"ל הוא שאל בי דבר חכמה ואת אמרת משנתנינו לדידך דאתניתך

ארצות השלום

י"ל פ' דאיתא בס' היכל הברכה (אחרי קמ"א ב') חמש עשרה עריין אינון כחושבן שם י'ה' ע"ש באורך, והנה שם י'ה' המה מוחין לוי', היינו י'ה' הוא אב ואם שנותנין מוחין לבן ובת דהוא ויה', וע"ז נקט רבי הלשון דווקא ט"ו נשים להורות על זה ולוי דמקשה על זה דלא ליתני שם י'ה' אמר דאין לו מוח בקדקדו שזה השם צריך בשביל המוחין.